PUUTARHATEEMA

Taimien menekki on taattu, sillä Hollantiin ostettaisiin kaikki, mitä täällä saadaan tuotettua. **TAIMITARHAYRITTÄJÄ KARI KOMULAINEN, KAJAANI**

Lakka vaatii pakkasen tuoman levon

Metsämarjan taimien kasvatus on vaatinut monta yritystä – ja erehdyksiäkin.

PEKKA FALI

Hangen alla talvehtinut mesimarja on valmis uuteen kevääseen, Kari Komulainen näyttää.

KAJAANI (MT)
Taimitarhayrittäjä **Kari Komulainen** tietää, että lakan, mesimarjan tai karpalon taimien kasvattaminen ei onnistu noin vain. Peuraniemen taimitarhallakin tuotannon käyntiin saaminen vaati monta yritystä, ja erehdyksiäkin tuli tehtyä.

”On menty aina nöyränä mehtään ja katsottu, miten marja kasvaa luonnossa.”

Nyt tuotanto on saatu hyvään vauhtiin, ja tänä vuonna lakan taimien tuotanto moninkertaistuu.

Taimien menekki on taattu, sillä ”Hollantiin ostettaisiin kaikki, mitä täällä saadaan tuotettua”. Kotimaa säilyy kuitenkin edelleen päämarkkinana, ja myynti Hollantiin pysyy sivuosassa.

Lakan viljelyn karkaamista Hollantiin on muutenkin turha pelätä. Lakka kun vaatii menestyäkseen ainakin kahdeksan viikon vuosittaisen lepojakson pakkasessa. Sitä Hollannissa on tuskin tarjolla.

”Mutta voidaan me tietysti myydä joka vuosi uudet taimet niin kuin hollantilaiset myyvät tänne aina uudet joulutähdet”, Komulainen naurahtaa.

”Varma marjantekijä”

Komulainen kertoo, että lakkaa yritettiin aluksi tuottaa norjalaisista taimista ja norjalaisella lisenssillä. Ratkaiseva sysäys oli kuitenkin kotimaisen Nybylajikkeen löytyminen.

Tämä Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen (MTT) Vaasan seudulta löytämä lajike on kaksineuvoinen ja varma marjantekijä. Se tuottaa marjoja oman siitepölynsä voimallakin, mutta ristipölytyksestä on etua.

Paitsi vaativaa, metsämarjojen taimituotanto on myös hidasta. Lakan emotaimi saa kasvattaa ensin neljä vuotta juurta. Vasta sen jälkeen juuret pilkotaan ja pannaan multaan kasvattamaan uusia taimia.

Juuren kasvu pikkutaimeksi kestää vuoden ja isommaksi taimeksi kasvu kaksi vuotta.

Jo vuoden vanhoja pikkutaimia tosin ostetaan mielellään postimyynnissä.

”Se on harrastajalle sopiva ja juuri sopivan kokoinen postissa lähetettäväksi”, Komulainen sanoo.

Pelto hyvin hyödyksi

Komulainen kertoo, että alun perin ajatus oli aloittaa perinteinen mansikan viljely. Nuasjärven rannasta ostetulla tilalla oli kuitenkin niukasti peltoa, ja se saatiin tehokkaammin hyödynnetyksi varmennettujen taimien kasvatuksessa.

Tuotanto aloitettiin mansikan taimista, ja sitä varten perustettiin yritys vuonna 1996. Vuonna 2002 laajennettiin lakan ja karpalon taimiin. Vadelman, herukan, tyrnin ja pensasmustikan ensimmäiset taimet saatiin myyntiin vuonna 2006 ja mesimarjan taimet vuotta myöhemmin.

Nyt valikoimassa on kaikkia yleisimpien marjakasvien taimia sekä koko joukko erikoisuuksia.

Hollantiin on kysytty muun muassa sianpuolukkaa ja riekonmarjaa, mutta toistaiseksi niiden taimituotanto ei ole onnistunut.

Marjakasvi ja koriste

Lakan viljely ei Komulaisen mielestä ole ylivoimaisen vaikeaa, kun ottaa huomioon muutamia perusasioita. Lakka on happaman maan kasvi, kuten karpalokin.

Kumpikaan ei kuitenkaan ole vesikasvi, vaikka kasvaa suolla. Ne tarvitsevat pääsyn runsaan veden varastoille, mutta vedessä ne eivät saa olla.

”Varsinkin karpalo on arka kuivumiselle”, Komulainen kertoo kokemuksen antamaa opetusta. Hyvin talvehtineet karpalot hävisivät monena vuonna, ja viljelykokeilu ajateltiin jo lopettaa.

Karpalon ja mesimarjan viljelijän on turha odottaa kovin runsaita satoja, mutta harrastemarjana ne ovat mainioita. Molempia myydään nyt ampeleissa. Marjoja tulee ainakin maistiaisiksi.

JOUKO RÖNKKÖ

Lakan kasvu pikkutaimeksi kestää vuoden ja isommaksi taimeksi kasvu kaksi vuotta.

Sekä karpaloa että mesimarjaa kasvatetaan myös koristekasvina. Marjojakin kasvi antaa.

Mansikoiden kotimaisista tervetaimista on tänä keväänä tavallista kovempi kysyntä.

Taimia sähköpostilla

Peuraniemen taimitarha sijaitsee noin 10 kilometriä Kajaanista pohjoiseen. Viitat eivät ohjaa perille, sillä suoramyyntiä tilalta ei harrasteta.

”Myydään kyllä, jos etukäteen tilataan ja sovitaan noutoaika”, **Kari Komulainen** lupaa.

Suurimmat asiakkaat ovat puutarhamyymälöitä ja marjanviljelijöitä. Kotitarveasiakkaita palvellaan ensisijaisesti sähköpostin kautta ja lähettämällä taimia postitse.

JOUKO RÖNKKÖ

» On menty aina nöyränä mehtään ja katsottu, miten marja kasvaa luonnossa.«

KARI KOMULAINEN

YRITYS

Peuraniemen taimitarha

Perustettu vuonna 1996.
Omistajat Tuula ja Kari Komulainen.
Liikevaihto oli vuonna 2012 noin 200 000 euroa. Sen odotetaan kasvavan reippaasti tänä vuonna.
Työntekijöitä kiireisimpään aikaan 3–4 ja lisäksi koululaisia poimimassa.
Talvella taimitarha pitää lepotaukoa.

Kari Komulainen uskoo, että metsämarjan kysyntä kasvaa lähivuosina jyrkästi.

Brittikauppa kannustaa koululaisia viherpeukaloiksi

Ruokakauppaketju Waitrose on lähtenyt mukaan Britannian laajuiseen viljele ja myy -hankkeeseen, jota vetää tv-puutarhuri **Alan Titchmarsh**.

Tarkoituksena on rohkaista 7–11-vuotiaita koululaisia viherpeukaloiksi lähiruuan tuottajiksi. Kukin liike tekee yhteistyötä neljän paikallisen alakoulun kanssa. Hankkeesta kertoo Guardian.

Viime kesän kokeilussa 20 alakoulua Lontoossa myi kasvattamiaan vihanneksia, hedelmiä ja kananmunia sekä niistä valmistamiaan säilykkeitä ja hilloja 10 ruokakaupan edustalla. Kokeilua pidettiin niin onnistuneena, että tänä vuonna se laajenee.

Lapsille on opetettava nuoresta pitäen, mitä ruokaa he syövät ja mistä se tulee. Nykyään moni lapsi ei tiedä, mistä raaka-aineesta ranskalaiset valmistetaan, Titchmarsh sanoi Guardian-lehdelle.

Britanniassa, kuten Suomessakin, valmistellaan uutta opetussuunnitelmaa. Siinä puutarhanhoito on lisätty osaksi koulujen opetusta.

MT-RUOKATIETO

MESSUJA

Kevätpuutarhamessut, Helsinki

11.–14.4. Kevätpuutarha-, Oma Koti-, OmaMökki- ja Sisustamessut, Helsingin messukeskus.
www.finnexpo.fi

Pihapiiri-messut, Lahti

19.–21.4. Pihapiiri-messut, Lahden messukeskus.
www.lahdenmessut.fi/pihapiiri13

Markki-messut, Seinäjoki

27.–28.4. Markki piha- ja puutarhamessut sekä Lakeus kukkii -näyttely, Seinäjoki Areena.
www.pytinki.fi

Silva-metsänäyttely, Joensuu

7.–8.6. Silva-metsänäyttely, Joensuu.
www.silvafair.fi

Farmari-maatalousnäyttely, Seinäjoki

3.–6.7. Farmari-maatalousnäyttely, Seinäjoki.
www.farmari.net

Lepaa 2013, Lepaa

15.–18.8. Lepaa 2013 -puutarha- ja viheralan ammattinäyttely, Lepaa, Hämeenlinna.
www.lepaa.fi

Vihertek, Helsinki

13.–15.11. Vihertek ympäristösuunnittelun ja viherrakentamisen ammattitapahtuma Helsingin messukeskus.
www.finnexpo.fi

Elma-messut, Helsinki

22.–24.11. Elma-messut, Helsingin messukeskus.
www.finnexpo.fi

MARJATILAN TAIMET JA TARVIKKEET
Tehokkuutta marjanviljelyyn!
Sarja - Istutus-muovinlevitys koneita valmiina kevään istutustöihin!
Varaa omasi ajoissa!
Kevään istutuksiin mansikan ja vadelman taimia!
- kokeile uutta varhaislajiketta Flair.
Kesän sadolle:
- laadukkaat kosteussuojatut marjalaatikot
- Veripacin kierrätyskelpoiset rasiat

Olemme soiton päässä valmiina palvelemaan!
Marja-Suomen Taimituotanto Oy
Jarmo Röppänen 040 505 4035 • Merja Siltala 040 864 3838 • www.taimituotanto.net

Varpumatto sopii laiskalle viherpeukalolle

Jos alituinen nurmikon leikkuu kyllästyttää, luonnonvarpuja kasvava kunttasiirre voi olla hyvä vaihtoehto.

”Kunttaa eli metsänpohjaa kerätään avohakkuualoilta mahdollisimman yhtenäisenä mattona”, maisema-arkkitehti **Marja Mikkola** kuvailee.

Kuntassa kasvaa tyypillisesti puolukkaa, sianpuolukkaa, mustikkaa tai variksenmarjaa ja erilaisia sammalia. Se irrotetaan maasta erikoiskoneiden avulla ja toimitetaan asiakkaalle paloina tai rullina.

Kunttaa toimittavat useat yritykset muun muassa Kainuusta ja Varsinais-Suomesta.

Piha ei tarvitse lainkaan multaa, moreenimaa riittää. Varvikkoon voi itse istuttaa esimerkiksi männyntaimia.

”Metsästä taimia ei kuitenkaan saa hakea ilman maanomistajan lupaa”, Mikkola muistuttaa.

Käyttö lisääntynyt

Mikkola tekee työkseen pihasuunnitelmia ja hyödyntää myös luonnonkasveja. Hänen mukaansa varpumatot ovat yleisiä esimerkiksi taloyhtiöiden pihoissa. Myös kesämökeille niitä tilataan.

”Luonnonkasvien käyttö pihoissa on lisääntynyt”, hän kertoo. Varpumaton ehdoton valtti on helppohoitoisuus.

”Ensimmäisenä kesänä kunttaa pitää kastella. Sen jälkeen varvut ovat juurtuneet maapohjaan eikä piha tarvitse enää kastelua.”

Into luonnonkasvien käyttöön saattaa kummuta myös luonnollisuutta ihannoivasta trendistä, Mikkola arvioi.

”Varvikkoon tulee polkuja, kun lapset juoksentelevat pihassa. Piha elää kuin metsä.”

Rannalle kosteikkokasveja

Varpumattojen lisäksi puutarhoissa suositaan nykyisin heiniä, kuten hietakastikkaa, metsälauhaa ja nurmilauhaa, Mikkola kertoo.

”Harjutonteilla kannattaa suosia kuivan paikan kasveja, esimerkiksi kangasajuruohoa.”

Rantatonteilla viihtyvät sen sijaan kosteikkokasvit, jotka tekevät osansa myös tulvasuojelussa.

”Keltakurjenmiekka, osmankäämi, raate, ratamosarpio, suovehka, rentukka”, Mikkola luettelee esimerkkejä. Kosteikkokasvit käyttävät ja haihduttavat vettä tehokkaasti.

Niitä käytetään myös kaupunkien hulevesilammissa viivyttämään vesiä.

Niittymäisiä pihoja halutaan Mikkolan mukaan kovasti, mutta ne ovat työläitä ylläpitää.

”Kuntta on kätevin, sillä sitä ei tarvitse tuunata.”

SUVI NIEMI